

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ЧЕРКАСЬКИЙ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
 Механіко-технологічне відділення

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (вибірковий компонент) «ПАТЕНТОЗНАВСТВО» Освітньо-професійної програми: ФЗ «Обслуговування програмних систем і комплексів» (назва освітньо-професійної програми) Спеціальність ФЗ «Комп'ютерні науки» (шифр та назва спеціальності) Галузь знань: 12 «Інформаційні технології» (шифр та назва галузі знань)
Циклова комісія	суспільно-економічних та гуманітарних дисциплін
Курс, семестр	II курс, III семестр
Обсяг	2 кредити ЄКТС – 60 Аудиторні заняття: 30 год. лекційні: 18 год. семінарські – 12 год. , самостійне опрацювання студентів – 30 год.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення	Необхідні знання та навички: Знання української мови на достатньому рівні, щоб розуміти та опановувати навчальний матеріал дисципліни. Базові знання зі шкільного курсу предмету «Правознавство» про сутність і значення правових категорій.
Відповідність компетентностей та програмних результатів навчання	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК1 Здатність використовувати основні поняття, ідеї та методи фундаментальних наук під час розв'язання складних спеціалізованих задач з комп'ютерних наук в галузі інформаційних технологій. РН01. Аналізувати явища і події соціально-політичного, культурного, духовного середовища для формування світогляду людини та встановлювати зв'язок між ними. РН 20 Демонструвати розуміння основних засад охорони праці та безпеки життєдіяльності і їх застосування.
Що буде вивчатися	Тема 1. Загальні положення про та інтелектуальну власність. Патентознавство як наука. Тема 2. Система інтелектуальної власності та її складові. Система інтелектуальної власності в Україні.. Тема 3. Патентна інформація і документація. Патентний пошук. Патентні дослідження. Тема 4. Виявлення винаходу й оформлення заявки на винахід (корисну модель). Порядок одержання патенту. Тема 5. Порядок набуття прав на винаходи (корисні моделі), промисловий зразок, торгівельні марки тощо Тема 6. Правова охорона інтелектуальної власності. Тема 7. Авторське право та суміжні права. Тема 8. Передача авторського права. Тема 9. Захист прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

	Тема 10. Комп'ютерні програми та бази даних як об'єкти авторського права, їх правова охорона. Тема 11. Авторські права на комп'ютерні програми та їх охорона. Тема 12. Недобросовісна конкуренція її види, механізми попередження, виявлення та протидії. відповідальність за порушення прав.
Чому це цікаво/треба вивчати	Для студентів спеціальності «Комп'ютерні науки» дисципліна «Патентознавство» є важливою складовою професійно-орієнтованого циклу підготовки. Знання у сфері інтелектуальної власності та патентного права необхідні сьогодні не лише юристам чи фахівцям з правового захисту розробок, але й програмістам та інженерам, незалежно від напряму їхньої професійної діяльності, оскільки в процесі створення програмного забезпечення, алгоритмів, цифрових сервісів і технологічних рішень вони безпосередньо стикаються з питаннями авторського права, патентного захисту та комерціалізації інновацій. Перебуваючи в сучасному цифровому та інноваційному середовищі, майбутній фахівець у галузі комп'ютерних наук неминуче взаємодіє з правовими інститутами, державними органами, міжнародними стандартами та ринковими механізмами захисту інтелектуальної власності. Розуміння основ патентознавства дозволяє усвідомлено створювати нові продукти, уникати порушень прав третіх осіб, грамотно оформлювати результати інтелектуальної діяльності та захищати власні розробки. Тому формування патентної культури як складової професійної відповідальності програміста є важливою умовою успішної інноваційної діяльності, конкурентоспроможності на ринку праці та сталого розвитку ІТ-сфери в умовах сучасної економіки знань.
Чому можна навчатися	Патентні компетенції допомагають програмісту ефективно працювати в інноваційному та правовому контексті. Зокрема: 1. Розуміння правового середовища створення технологій Результати програмної діяльності існують у межах системи інтелектуальної власності, яка включає авторське право, патентне право, ліцензування та комерціалізацію. Програміст, який розуміє ці механізми, краще усвідомлює, як і для кого створюються технології, які правові обмеження існують та як захистити власні розробки. 2. Аналітичне мислення та оцінка новизни рішень Патентознавство навчає аналізувати технічні рішення з позицій новизни, винахідницького рівня та практичної придатності. Це безпосередньо корисно в ІТ — від проєктування архітектури програмних продуктів до прийняття обґрунтованих інженерних рішень у команді. 3. Навички професійної комунікації та документування ідей Програмісту важливо не лише створити рішення, а й коректно його описати. Патентні знання формують вміння чітко формулювати технічні ідеї, готувати технічну документацію, взаємодіяти з юристами, менеджерами та інвесторами. 4. Відповідальність та етичність у сфері інтелектуальної власності Розуміння меж запозичення, ліцензійного використання програмного забезпечення, відкритого коду та авторських прав формує професійну етику програміста. Патентознавство допомагає уникати порушень прав третіх осіб і відповідально використовувати результати чужої інтелектуальної праці. 5. Орієнтація в державному та міжнародному регулюванні ІТ-розробок Інноваційна діяльність регулюється національним і міжнародним законодавством. Патентна перспектива дозволяє програмісту розуміти процедури правової охорони розробок, принципи ліцензування, трансферу технологій та вплив правових рішень на розвиток ІТ-індустрії.
Як користуватися набутими знаннями/уміннями (компетентності)	Знання з патентознавства можуть бути корисними для програміста в багатьох сферах, де створення технологій тісно пов'язане з правовим захистом інновацій, комерціалізацією і відповідальним використанням інтелектуальної власності. Працюючи над програмними продуктами, алгоритмами, цифровими сервісами або стартап-проектами, програміст стикається з питаннями авторського права, патентної охорони, ліцензування та використання чужих розробок. Програміст може брати участь у створенні унікальних технічних рішень, які мають комерційну цінність і потенціал для правового захисту: від програмних платформ і мобільних застосунків до систем штучного інтелекту, обробки даних чи кібербезпеки. Знання з патентознавства допомагають розуміти, які елементи

	розробки можуть бути об'єктами інтелектуальної власності, як правильно фіксувати авторство та уникати порушення прав інших розробників. Розуміння патентних процедур і принципів охорони інновацій дозволяє програмісту ефективніше взаємодіяти з юристами, менеджерами та інвесторами, брати участь у підготовці технічної документації, описів рішень і презентацій проєктів. Це особливо важливо в умовах стартап-середовища, аутсорсингових компаній і міжнародних ІТ-проєктів, де питання прав на продукт мають вирішальне значення. Знання з патентознавства також формують відповідальне ставлення до використання відкритого програмного забезпечення, ліцензій та чужих ідей, сприяють розвитку професійної етики програміста. Вони допомагають оцінювати ризики, пов'язані з копіюванням, модифікацією або поширенням програмних рішень, і будувати продукти, що відповідають правовим нормам. Загалом, патентознавчі знання дають програмісту можливість не лише створювати технології, а й захищати результати своєї праці, підвищувати конкурентоспроможність проєктів, брати участь у розвитку інноваційної економіки та впевнено працювати в сучасному правовому середовищі ІТ-сфери.
Заняття	Теоретичні заняття: ознайомлення з основними поняттями, термінами та концепціями, лекції з використанням мультимедійних матеріалів. Семінарські заняття: самостійна підготовка до занять за планом; поглиблення теоретичного матеріалу; обговорення актуальних питань сучасного інформаційного суспільства. Використання навчальних платформ (наприклад, Google Classroom, Quizizz.com) для інтерактивних тестів, навчальних відеоматеріалів.
Інформаційне забезпечення	1. Хрідочкін А.В. Вітчизняний досвід та перспективи публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності. Видавничий дім «Гельветика», 2018. 2. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 3. Романадзе Л.Д., Цибульов П.М., Кулініч О.О. Інтелектуальна власність : підручник. Видавничий дім «Гельветика», 2019. 4. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. К. : НУБіП України, 2016. 5. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с. 6. Харитоновна О.І. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. О.І. Харитонової. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 7. Кадетова О. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом в системі джерел права інтелектуальної власності: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 8. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К.: Національна академія управління, 2014. 9. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017
Поточний контроль	Поточний контроль результатів навчальної діяльності здобувачів освіти: - роботи на аудиторних заняттях (відповіді на теоретичні питання; виконання поточних самостійних, тестових завдань); - результатів підготовки до семінарських занять; - результатів поточних контрольних робіт та ДКР. Контроль досягнень здобувачів освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача освіти за дисципліною.
Семестровий контроль	Залік, III семестр